

Remiss bättre förutsättningar för uppföljning av Finsam-insatser

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF, yttrande utgår från myndighetens uppdrag att verka för att unga ska få goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt att stärka det civila samhällets förutsättningar.

MUCF:s uppdrag omfattar ungdomspolitik, civilsamhällespolitik, politiken för nationella minoriteter och trossamfundspolitik. MUCF uppdrag omfattar ungdomspolitik, civilsamhällespolitik, politiken för nationella minoriteter och trossamfundspolitik. Inom dessa områden ska myndigheten ta fram, samla och sprida kunskap, bidra till samordning av statliga insatser samt vara pådrivande och stödjande gentemot myndigheter, kommuner, regioner, det civila samhällets organisationer och andra relevanta samhällsaktörer.

Yttrande över promemorian Bättre förutsättningar för uppföljning av Finsam-insatser

Övergripande ställningstagande

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) tillstyrker i huvudsak förslagen i promemorian. Myndigheten bedömer att förslagen kan bidra till förbättrade förutsättningar för uppföljning och kunskapsutveckling av samordnade rehabiliteringsinsatser. Ökad kunskap om vilka insatser och samverkansformer som ger resultat kan i sin tur bidra till ett mer ändamålsenligt och individanpassat stöd för personer som behöver samordnade insatser för att närma sig arbete, studier och egen försörjning.

Detta är särskilt relevant för unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) och andra unga med komplexa stödbehov, exempelvis unga med psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning.

MUCF lämnar följande synpunkter utifrån myndighetens uppdrag och målgrupper.

Unga

MUCF ser positivt på att förutsättningarna för en systematisk och långsiktig uppföljning av Finsam-insatser förbättras. Unga, inte minst unga som varken arbetar eller studerar och

unga med funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa, kan ha behov av stöd från flera olika samhällsaktörer. För dessa grupper är en fungerande samordning mellan exempelvis kommuner, regioner, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och samordningsförbunden särskilt betydelsefull.

Förbättrade möjligheter till uppföljning kan bidra till ökad kunskap om vilka insatser och former av samverkan som ger resultat för unga med komplexa stödbehov. Detta är särskilt relevant utifrån MUCF uppdrag avseende unga som varken arbetar eller studerar, där samverkan mellan berörda aktörer är en viktig förutsättning för att unga ska få ett sammanhållet och individanpassat stöd.

MUCF anser därför att den framtida uppföljningen bör utformas så att resultat för unga kan följas och analyseras särskilt. Där det är möjligt bör uppföljningen även kunna synliggöra skillnader mellan olika grupper av unga, exempelvis utifrån deras förutsättningar och stödbehov.

MUCF vill särskilt framhålla vikten av att uppföljningen inte enbart fokuserar på övergångar till arbete eller studier, utan även möjliggör analyser av stegförflyttningar mot dessa mål. För unga med omfattande stödbehov, exempelvis till följd av funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa, kan vägen till etablering vara lång och kräva individuellt anpassade och långsiktiga insatser. Även mindre framsteg kan vara betydelsefulla och bör, där det är möjligt, kunna synliggöras i uppföljningen.

Det är vidare angeläget att den kunskap som genereras genom uppföljningen kan omsättas i praktiskt stöd till kommuner och andra aktörer som möter unga i behov av samordnade insatser. Genom att identifiera framgångsrika arbetssätt och samverkansformer kan uppföljningen bidra till utvecklingen av mer träffsäkra och ändamålsenliga insatser för unga som står långt från arbetsmarknaden.

Samtidigt kan de personuppgifter som behandlas vara av känslig karaktär. Detta gäller inte minst unga som befinner sig i en utsatt livssituation eller har omfattande kontakter med flera offentliga aktörer. Det är därför viktigt att behandlingen begränsas till de uppgifter som är nödvändiga för uppföljningens syfte och att informationen om behandlingen är tydlig och begriplig för den enskilde.

MUCF vill även framhålla vikten av att uppföljningen, där det är relevant och möjligt, beaktar förutsättningarna för unga som tillhör de nationella minoriteterna. Språkliga hinder, bristande tillit till offentliga institutioner och andra strukturella faktorer kan påverka möjligheterna att ta del av samordnade insatser. Det är därför angeläget att den kunskap som genereras genom uppföljningen kan bidra till att identifiera och undanröja hinder för likvärdig tillgång till stöd och insatser.

Personer med funktionsnedsättning

MUCF bedömer att förbättrade möjligheter till uppföljning kan bidra till ökad kunskap om resultaten av Finsam-insatser för personer med funktionsnedsättning. Detta är angeläget eftersom personer med funktionsnedsättning kan möta särskilda hinder när det gäller etablering i arbete och studier och samtidigt kan ha behov av samordnade insatser från flera aktörer.

MUCF vill framhålla att förutsättningarna kan skilja sig betydligt mellan personer med olika typer av funktionsnedsättningar. Kognitiva och intellektuella funktionsnedsättningar kan exempelvis påverka möjligheten att förstå information om hur personuppgifter behandlas och vilka rättigheter den enskilde har. Sensoriska och kommunikativa funktionsnedsättningar kan medföra behov av information i alternativa och tillgängliga format. Behandling av uppgifter som rör psykisk hälsa kan samtidigt innebära särskilda integritetsrisker.

Det är därför viktigt att information om personuppgiftsbehandlingen är tillgänglig och begriplig och kan anpassas efter olika individers förutsättningar.

Personuppgiftsbehandlingen bör begränsas till de uppgifter som är nödvändiga för uppföljningens syfte.

MUCF anser även att uppföljningen, så långt det är möjligt och motiverat med hänsyn till integritetsskyddet, bör utformas så att skillnader i resultat mellan olika grupper kan identifieras. Personer med funktionsnedsättning är inte en homogen grupp, och en alltför övergripande redovisning riskerar att dölja skillnader i såväl behov som resultat av insatserna.

Det är i detta sammanhang även viktigt att uppföljningen kan synliggöra resultat av långsiktiga och individuellt anpassade insatser. För personer med omfattande stödbehov kan stegförflyttningar mot arbete eller studier vara betydelsefulla resultat även när de inte omedelbart leder till etablering på arbetsmarknaden.

Civilsamhället

Civilsamhällets organisationer, däribland trossamfund och andra idéburna aktörer, kan bidra med sociala nätverk, stöd och verksamheter som kompletterar offentliga insatser. MUCF anser därför att det är värdefullt om uppföljningen, där det är relevant, även kan bidra till kunskap om hur samverkan med civilsamhällets aktörer påverkar resultaten av samordnade rehabiliteringsinsatser.

Förslagen bedöms därför inte medföra några betydande direkta administrativa konsekvenser för civilsamhällets organisationer.

MUCF vill dock framhålla värdet av att uppföljningen, där det är möjligt och relevant, ger kunskap även om hur insatser där idéburna aktörer medverkar bidrar till resultaten. Sådan kunskap kan ge ett bättre underlag för utvecklingen av framtida samverkansformer mellan offentliga och idéburna aktörer.

Integritet och proportionalitet

MUCF bedömer att det finns ett legitimt och angeläget behov av förbättrad uppföljning av Finsam-insatser. Möjligheten att följa resultaten är betydelsefull både för den enskilde och för att offentliga resurser ska kunna användas effektivt.

Samtidigt innebär förslagen behandling av uppgifter om personer som i många fall befinner sig i en utsatt situation, och uppgifterna kan vara av känslig karaktär. MUCF anser därför att principerna om uppgiftsminimering, ändamålsbegränsning och begränsad åtkomst är särskilt viktiga.

MUCF bedömer sammantaget att förslagen kan anses proportionerliga i förhållande till syftet att möjliggöra en ändamålsenlig uppföljning, under förutsättning att behandlingen begränsas till vad som är nödvändigt och att ett högt integritetsskydd säkerställs.

MUCF anser att proportionalitetsanalysen bör utvecklas när det gäller personer med funktionsnedsättning. Motsvarande perspektiv bör beaktas för unga som befinner sig i särskilt utsatta situationer, exempelvis unga med psykisk ohälsa eller omfattande och komplexa stödbehov.

Det bör även övervägas att efter en tids tillämpning följa upp om omfattningen av personuppgiftsbehandlingen står i rimlig proportion till den kunskap och nytta som uppföljningen faktiskt genererar.

I detta ärende har generaldirektör Magnus Jägerskog beslutat. Remissamordnare Kenneth Condrup har varit föredragande. Stabschef Stefan Holmgren och utvecklingsledare Zekija Mujcic har varit delaktiga i den slutliga behandlingen av ärendet.

Magnus Jägerskog
Generaldirektör

Kenneth Condrup
Remissamordnare

